

Svarīgākais īsumā

- ASV 1.ceturkšņa IKP pārskatīts uz samazināšanas pusi: pieauga privātais patēriņš un imports
- Pēdējo mēnešu laikā procentu likmes sāka pieaugt

Nedēļa tirgos un ekonomikā

ASV 1.ceturkšņa IKP pārskatīts uz samazināšanas pusi: pieauga privātais patēriņš un imports

Nepieciešamība veikt fiskālo konsolidāciju eiro zonas valstīs var būtiski iedragāt ekonomiskās atlabšanas procesu eiro zonas valstīs. Dažās no tām varētu atkal sākties recesija.

Pie tam, pēdējā laikā ir parādījušās pazīmes, kas liecina uz atlabšanas tempu samazināšanos ASV.

27. maijā tika publicēti pārskatītie dati, kas attiecas uz ASV IKP 2010. gada 1. ceturksnī. ASV IKP pieauguma rādītājs tika pārskatīts uz leju salīdzinājumā ar provizoriskajiem datiem – ja provizoriskais rādītājs bija 3,2% gada izteiksmē, tad pārskatītais rādītājs – 3%. Jebkurā gadījumā tas ir mazāk nekā 2009. gada 4. ceturksnī, kad pieaugums bija 5,6% gada izteiksmē.

Protams, IKP pieaugums virs 5% attīstītājā valstī diez vai spēj noturēties ilgi. Tomēr iemesli, kāpēc IKP pieaugums samazinājās salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu, liecina, ka ASV ekonomikas struktūra īpaši nemainās. Nauda, kas tiek iepumpēta ekonomikā caur ekonomikas stimulēšanas programmām, atdzīvina esošo uz kredītu apjoma pieaugumu un iekšējo patēriņu orientēto ekonomiku, bet tas var ilgt, kamēr tiek īstenoti stimulēšanas pasākumi.

Lielāko ieguldījumu ASV IKP 2010. gada 1. ceturksnī deva privātais patēriņš – no kopēja IKP pieauguma cipara 3% privātais patēriņš deva 2,42% punktu. Salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni, privātais patēriņš

pieauga par 3,5% gada izteiksmē. Visbūtiskāk kopējā patēriņa struktūrā pieauga patēriņa preču daļa – pieaugums tajā bija 6,5% gada izteiksmē, un tas deva 1,47% punktu kopējā 1. ceturkšņa IKP pieauguma ciparā, tajā skaitā 0,85% punktu deva pieaugums ilgtermiņa patēriņa preču grupā. Palielinājās mēbeļu un sadzīves tehnikas tirdzniecības ieguldījums IKP.

Patēriņa preču grupā diezgan būtiski pieauga arī izdevumi apaviem un apģērbam – tie deva 0,27% punktu kopējā IKP pieaugumā. Pakalpojumi deva 0,96% punktu no kopējā IKP pieauguma 1.ceturksnī, no tiem medicīnas pakalpojumi – 0,27%.

Protams, privātā patēriņa atdzīvināšana ir pozitīva parādība. Tomēr ņemot vērā, ka ASV joprojām ir pārāk liels parādu slogs uz iedzīvotājiem, un tādēļ bankas joprojām nelabprāt kreditē patērētājus, kā arī joprojām vājo darba tirgu, šis pieaugums varētu būt tikai vienreizējs notikums – iepriekšējā gada laikā ASV iedzīvotāji atlika nepieciešamos pirkumus, kurus izdarīja tagad, kad iestājās zināma stabilizācija. Ir informācija, ka lielāko ASV tirdzniecības tīklu operatori sastopas ar grūtībām, prognozējot iespējamus noieta apjomus gada atlikušajai daļai. Un, ja privātais patēriņš nākamajos periodos kritīsies, ekonomiskās atlabšanas tempi ASV atkal būtiski samazināsies.

Cerības, ka ASV ekonomiskā atlabšana būs saistīta ar citu ekonomikas struktūru nekā pirms krīzes, ir saistītas ar eksporta palielināšanu un importa aizvietošanu ar ASV ražotām precēm. Bet pagaidām importa aizvietošana notiek diezgan lēni. 1. ceturksnī imports pieauga par 10,4% gada izteiksmē, bet eksports pieauga par 7,2%. Rezultātā

Kontaktinformācija: e-pasts: info@hipofondi.lv; tālr. 6 777 4455

Šim pārskatam ir vienīgi informatīvs nolūks – tas nav uzskatāms par mārketinga paziņojumu, ieguldījumu pētījumu vai gada/starpperioda finanšu pārskatu, kura sagatavošanas nepieciešamību nosaka normatīvie akti. Šo pārskatu vai nevienu no tā daļām nevar uzskatīt par tiešu un/vai netiešu rekomendāciju attiecībā uz jebkādu aktīvu un finanšu instrumentu pirkšanu, pārdošanu vai iesaistīšanos jebkura cita veida aktivitātes. IPS „Hipo Fondi” neuzņemas nekādu atbildību par tiešiem/netiešiem zaudējumiem (ieskaitot neiegūto peļņu), kā arī soda sankcijām, kas var rasties pārskata ietvertās informācijas izmantošanas dēļ, kā arī par jebkādam citām pārskatā ietvertās informācijas un tajā izteikto apgalvojumu izmantošanas sekām. Visi pārskatā ietvertie secinājumi un apgalvojumi ir balstīti uz informāciju, kas pieejama pārskata sagatavotājiem un kuru pārskata sagatavotāji uzskata par ticamu; neskatoties uz šo, pārskata sagatavotāji neuzņemas nekādu atbildību par šīs informācijas pareizību un/vai precizitāti.

ārējās tirdzniecības dēļ IKP pieaugums samazinājās par 0,66% punktu. Tas, ka plaša starp to, ko ASV pērk no citām valstīm un to, ko tā pārdod citām valstīm atkal palielinās, liecina, ka ASV ekonomikas struktūra paliek tā pati – liela daļa patēriņa preču tiek importēta no ārzemēm, un, pieaugot patēriņam ASV, pieaug arī imports. Investīciju daļa ASV IKP pieaugumā deva 1,66% punktus, no tās 1,65% punktu deva preču krājumu veidošana un tikai 0,01% punktu - investīcijas pamatlīdzekļos. Uzņēmumi turpina palielināt preču krājumus, kas tika samazināti līdz minimumam 2009. gada pirmajā pusē. Kas attiecas uz investīcijām pamatlīdzekļos, šeit ir redzams, ka galvenokārt pieaug investīcijas programmatūrā, informācijas tehnoloģijās un transportlīdzekļos, investīcijas rūpnieciskā aprīkojumā pieaug nebūtiski, bet investīcijas celtnēs un būvēs samazinās. Protams, informācijas tehnoloģijas ir būtiska panākumu sastāvdaļa mūsdienu uzņēmējdarbībā. Tomēr, lai aizvietotu patēriņa preču importu un stimulētu eksportu, nepieciešams veikt investīcijas arī ražošanas iekārtās. Tādas investīcijas ASV, kā redzams, tiek veiktas ļoti piesardzīgi.

Interesanti, ka 1. ceturksnī par 1,9% gada izteiksmē samazinājās valsts izdevumi ASV, kādēļ kopējais IKP pieaugums izrādījās mazāks par 0,4% punktu. Pašreiz vēl ir spēkā ASV valdības ekonomikas stimulēšanas programmas. Tomēr kopējais valsts iestāžu patēriņš ASV 2010. gada pirmajā ceturksnī samazinājās štatu un pašvaldību izdevumu samazināšanas dēļ. Laikā, kad centrālās ASV valdības izdevumi pieauga par 1,2% gada izteiksmē, ASV štatu valdības un pašvaldības samazināja savus tēriņus par 3,9%. Tas nav dīvaini, jo dažu štatu un pašvaldību finansiālais stāvoklis ir kritisks. Pie tam – galvenokārt tas notika investīciju samazinājuma dēļ pašvaldību un štatu līmeņos. Tas nozīmē, ka mazāk līdzekļu tiks ieguldīts vietējā infrastruktūrā. Rezultātā valsts patēriņa pieaugums ASV centrālās valdības līmenī, kuram būtu jāveicina ekonomiskais pieaugums valstī, tiek neutralizēts, vietējām valdībām samazinot savu patēriņu.

Tātad, lai gan ASV ekonomikas atveseļošanas noris daudz labāk nekā Eiropā, tur izdevās panākt IKP pieaugumu, ekonomikas atlabšana ASV arī nav tik stabila. Tās

galvenais avots ir patēriņa pieaugums no ASV mājsaimniecību puses. Bet, tā kā mājsaimniecību parādu līmenis ir joprojām augsts, bet nodarbinātība - joprojām vāja, šis pieaugums varētu izsīkt, beidzoties ASV ekonomikas stimulēšanas programmai. Tajā pašā laikā strukturālās izmaiņas ASV ekonomikā, kas izslēgtu krīzes atkaršanos joprojām nenotiek. Tas dod iemeslu domāt, ka recesija var atkārtoties, kad beigsies ekonomikas stimulēšanas pasākumi.

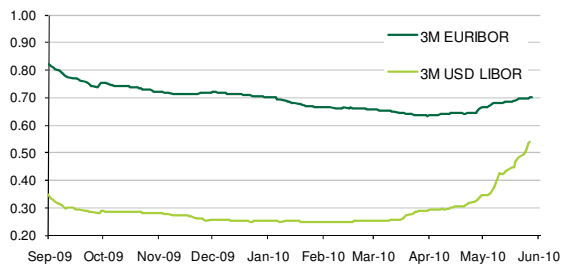
Pēdējā mēneša laikā procentu likmes sāka pieaugt

Pēdējo mēnešu laikā sāka pieaugt procentu likmes eiro un dolāros. 3 mēnešu EURIBOR palielinājās kopš 1. februāra par 0,1% punktu, bet 3 mēnešu USD LIBOR – par 0,25% punktu. Tas notiek tāpēc, ka ASV un eiro zonā pakāpeniski tiek atcelti tā sauktās kvantitatīvās atvieglošanas pasākumi, kuru mērķis bija piesātināt banku sistēmu ar ļoti lētu naudu, tādējādi atsākot kredīšanu un uzlabojot situāciju starpbanku tirgū. ASV jau ir pabeigta programma, kuras ietvaros Federālā rezervju banka pirka hipotekārās zīmes (*mortgage backed securities*). Euro zonā jūnija beigās beigsies kredīti 442 miljardu eiro apjomā, kurus pirms gada Eiropas centrālā banka piešķīra vairāk nekā 1000 eiro zonas bankām.

Tomēr tālāka situācijas attīstība ar procentu likmēm eiro zonā un ASV varētu būt atšķirīga. Pastāv liela varbūtība, ka sakarā ar perifēriālo eiro zonas valstu finansiālajām problēmām, Eiropas centrālajai bankai būs tādā vai citādā veidā jāpagarina ārkārtas likviditātes pasākumi. Piemēram, tādu pasākumu ietvaros Eiropas centrālā banka var sākt izpirkt perifērijas valstu obligācijas. Arī refinansēšanas likmes ECB nevarēs celt vēl ilgi, lai vēl vairāk nepasliktinātu situāciju Grieķijā, Spānijā un Portugālē. Tajā pašā laikā ASV, kur, neskatoties ne uz ko, tomēr pieaug IKP, pie labāka situācijas attīstības scenārija varētu sākt pakāpeniski palielināt procentu likmes jau līdz 2010. gada beigām.

Akciju tirgus indeksi		31.05.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
MSCI World	Pasaule	277.17	272.29	307.35	289.50	293.67	246.69	-
MSCI Emerging Markets	Attīstības valstis	926.40	891.50	1020.03	935.93	953.13	773.12	-
S&P 500	ASV	1089.41	1073.65	1186.69	1104.49	1095.63	919.14	1530.62
DJIA	ASV	10136.63	10066.57	11008.61	10325.26	10344.84	8500.33	13627.64
Xetra DAX	Vācija	5964.33	5805.68	6135.70	5598.46	5625.95	4940.82	7883.04
Nikkei 225	Japāna	9768.70	9758.40	11057.40	10126.03	9345.55	9522.50	17875.75
Shanghai Composite	Ķīna	2592.15	2673.42	2870.61	3051.94	3195.30	2632.93	4109.65
RTS	Krievija	1384.59	1311.70	1572.84	1390.25	1377.65	1087.59	1780.33
Bombay Sensex	Indija	16944.63	16469.55	17558.71	16429.55	16926.22	14625.25	14544.46
Bovespa	Brazīlija	63046.51	59915.14	67529.73	66503.27	67044.44	53197.73	52268.46
OMX Baltic	Baltija	409.47	414.20	444.85	386.83	-	-	-
OMX Riga	Latvija	338.20	343.13	358.51	309.07	282.70	223.73	666.36
OMX Tallinn	Igaunija	545.95	551.99	609.60	528.87	415.17	313.95	-
OMX Vilnius	Lietuva	309.46	302.63	317.26	301.75	263.66	178.14	-
Valūtas tirgus		31.05.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
EUR/USD		1.2304	1.2351	1.3295	1.3625	1.5007	1.4151	1.3451
USD/LVL		0.5761	0.5721	0.5316	0.5197	0.4714	0.5006	0.5171
EUR/LVL		0.7088	0.7068	0.7068	0.7079	0.7077	0.7084	0.6955
EUR/SEK		9.6077	9.7474	9.6250	9.6886	10.4590	10.6656	-
EUR/RUB		38.0021	38.3610	38.8560	40.7647	43.8610	43.5620	34.8179
Naudas tirgus		31.05.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
EURIBOR	O/N	0.33	0.30	0.34	0.32	0.43	0.83	3.85
	3M	0.70	0.70	0.66	0.66	0.72	1.27	4.12
	6M	0.99	0.99	0.97	0.96	1.00	1.47	4.26
USD LIBOR	O/N	0.30	0.30	0.26	0.17	0.18	0.27	5.36
	3M	0.54	0.50	0.35	0.25	0.26	0.66	5.36
	6M	0.75	0.70	0.53	0.39	0.49	1.24	5.38
LVL RIGIBOR	O/N	1.16	1.16	1.16	1.21	1.63	12.30	7.57
	3M	2.27	2.27	2.11	2.78	9.52	14.42	9.30
	6M	2.74	2.79	2.64	3.94	11.98	14.40	9.65
Valsts obligācijas		31.05.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
Vācija (Bund)	2 gadi	0.50	0.46	0.78	0.86	1.26	1.43	4.37
	10 gadi	2.66	2.65	2.98	3.11	3.16	3.60	4.41
ASV (Treasuries)	2 gadi	0.78	0.74	0.97	0.82	0.67	0.93	4.92
	10 gadi	3.30	3.22	3.66	3.61	3.20	3.47	4.89
Lielbritānija (Gilts)	2 gadi	0.89	0.89	1.14	0.94	1.18	1.07	-
	10 gadi	3.58	3.55	3.92	4.03	3.52	3.75	-
Kredītspredi		31.05.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
Eiropas investīcijas reitinga	3 gadi	102	106	65	66	66	106	-
kompāniju CDS spredi	5 gadi	118	120	87	85	89	120	-
iTRAXX Europe	10 gadi	121.30	119.59	100.02	98.75	103.57	111.51	-
Eiropas augstā ienesīguma	3 gadi	506	531	348	402	478	787	-
parāda instrumentu CDS spredi	5 gadi	556	584	427	464	541	722	-
iTRAXX Crossover	10 gadi	537	567	441	467	528	605	-
Izejvielas		31.05.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
Nafta	(NYM Light Crude - Futures), USD	73.97	70.21	86.15	79.66	77.28	66.31	64.01
Zelts	XAU, USD	1 215.71	1 191.55	1 178.25	1 116.10	1 178.45	979.00	660.20
Varš	(Copper 3M - Futures), USD	6 939.25	6 840.00	7 430.15	7 150.15	6 939.60	4 830.25	7 449.85

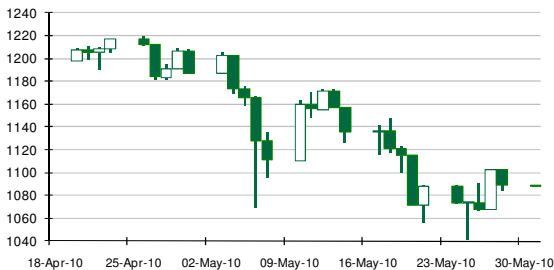
3M naudas tirgus likmes

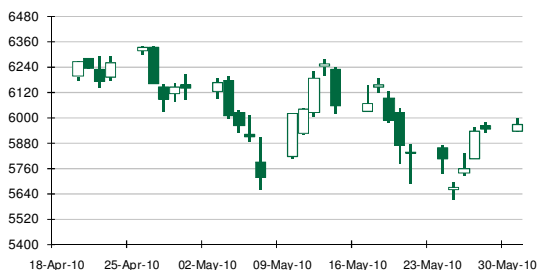
EUR/USD kurss

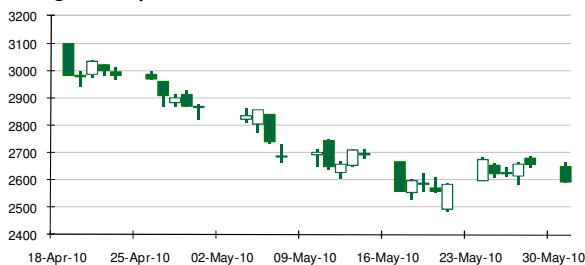
ASV akciju indeksa S&P 500 vērtība

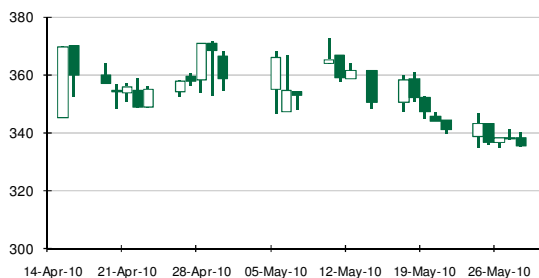
Vācijas akciju indeksa XETRA DAX vērtība

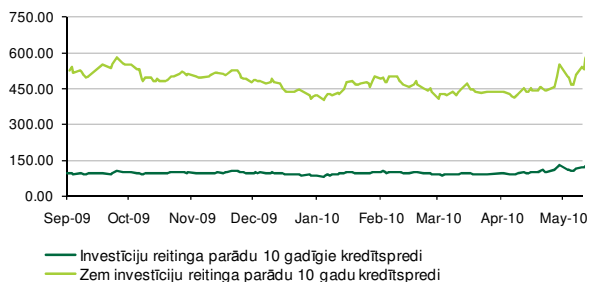
Shanghai Composite indeksa vērtība

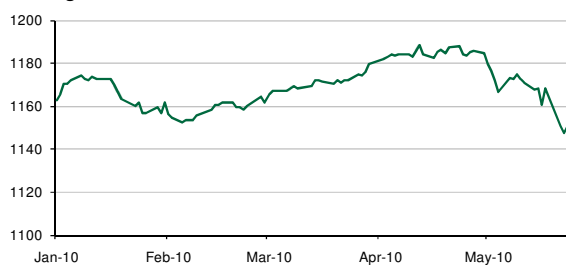
OMX Riga indeksa vērtība

10 gadīgo obligāciju kredītspreidi (CDS)

HFRX globālais hedžfondu indekss

Pārskatā izmantotās informācijas avots: Thomson Reuters, US Bureau of Economic Analysis